

49 e Nieuwsbrief november 2023

Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles

Wanneer u de nieuwsbrief van de WHR niet langer wenst te ontvangen of bij **wijziging van uw (e-mail)adresgegevens**) dit graag doorgeven aan de WHR:

wg.roncesvalles@santiago.nl

De WHR is in principe alleen bereikbaar op *bovenstaand email adres*. Gebruik dus niet de privé emailadressen, want soms wordt de vraag dan pas in een later stadium beantwoord. Alle werkgroep leden hebben toegang tot dit mailadres, zodat er direct gehandeld kan worden.

Henk Trimbach voorzitter, An Pikker penningmeester, Janine Verhaaf-Maaskant secretaris,

Hans Perik planner, Peter Stoks P.R., Noortje Spekman-Waasdorp Handboek, Libro en Nieuwsbrief

Nieuws vanuit de WHR en Roncesvalles

Zaterdag 25 november 2023` Najaarsbijeenkomst in Holten

Feestelijke terugkomdag in Holten, voor Hospitaleros die in 2023 in Roncesvalles waren.

Het wordt vast gezellig om je oude groepsgenoten weer te ontmoeten.

VERGEET NIET OM JE AAN TE MELDEN., dat kan nog tot 8 november!

Inschrijvingen voor 2024

Het voorlopige rooster voor 2024 is al bijna ingevuld.

Vóór het einde van dit jaar hoopt de planner Hans Perik het volledige rooster aan de deelnemers toe te sturen.

Informatiedag voor nieuwe Hospitaleros

Op Zaterdag 17 februari 2024 wordt de bijeenkomst voor nieuwe Hospitaleros gehouden in Holten. Bericht hierover volgt later nog.

Jefe bijeenkomsten

Op zaterdag 2 maart en zaterdag 1 juni, is er een instructie dag voor de Jefes 2024. Bericht hierover volgt later nog.

Een mooie pentekening

Deze pentekening van Patxi hangt in het kantoor van Edurne. Wie heeft hem nog gekend, de vader van Edurne?

Leuk weetje :

Volgend jaar 2024, in de maand september, is Marisol 25 jaar in dienst is van het Colegiata.

Dit is de laatste Nieuwsbrief van 2023 met fragmenten uit het Libro de Oro.

Het volledige Libro de Oro 2023 is binnenkort te lezen (na ingelogd te zijn) op de Website van het Genootschap van Sint Jacob , onder het tabblad : over ons / werkgroepen/ hospitaleren Roncesvalles.

Je kunt hem dan downloaden en zelf uitprinten.

Limerick van oud Hospitalero Pieter van der Ven

n.a.v. de vorige nieuwsbrief

Er was eens een Jefe in Ronceval,
Die pelgrims komen zag, uit 't dal.
Hij schrok zich dood,
Hun aantal te groot,
Nu stuurt hij ze door, met koffer en al.

Er zat eens een mevrouw in een Kist
Die van drukte niet meer wist
Waar ze 't moest zoeken:
Computers in alle hoeken,
En Don Bibiano die beslist.

Er waren ook oude rotten aan 't werk
Vlak voor plaatsing van d'eigen zerk.
Zij wisten nog steeds van wanten,
Sprongen vriend'lijk om met rare klanten,
Maar stelden op tijd hun paal en perk!

Er sliepen veel pelgrims in d'oude zaal
Kwamen daar kalm weer op verhaal,
Int Huis was voor hen geen plek,
Vonden aan d'overkant die fijne stek.
Is commercie dan toch de kwaal?

Je hebt pelgrims in soorten en maat,
Meestal braaf, maar somtijds kwaad.
Doen dan niet lekk mee
In die fijne Ronces-stee.
De Guardia komt, en voegt bij het woord een daad!

Eind oktober is dit boek verschenen.

Tijdens hun gezamenlijke Camino in 2002 kregen Arno Cuppen en Huberta Wiertsema het idee om een herberg te beginnen en 100 % vrijwilligerswerk. Inmiddels ontvingen zij op twee inspirerende plekken met 300 andere vrijwilligers, meer dan 33.000 pelgrims.

Zij beginnen hun herberg Esprit du Chemin in Saint Jean - Pied – de- Port.

Nog niet eerder vertelden twee herbergiers hun verhaal. Wat betekent het om een pelgrimsherberg te draaien? Hoe geef je gastvrijheid vorm, ook als de Camino steeds drukker wordt?

Een echt reisverhaal met honderden foto's.

Het boekje is te bestellen via hun website: www.espritduchemin.org/nl/bestellen

Een deel van het bedrag (de boekhandelskorting 40 %) ontvangt de herberg als Donativo.

Kijk ook eens op de website naar :

<https://www.espritduchemin.org/nl/esprit-20-jaar/jubileum-tour>

Boekrecensie uit het dagblad TROUW

Aanstekelijk relaas over de spirituele file naar Santiago

Reizen langs de Sterrenweg

Vrij & verbonden
**Arno Cuppen en
Huberta Wiertsema**
Zilt, 224 blz. € 24,99
★ ★ ★

De schrijvers

Huberta Wiertsema en haar partner Arno Cuppen kennen elkaar van scouting en werkten ooit overvolle dagen en weken als duizendpotige speltherapeut respectievelijk ambtenaar. Maar toen ze de bedevaartroute naar Santiago de Compostella hadden gelopen, de *camino*, besloten ze in 2002 het roer om te gooien en aan de voet van de Franse Pyreneeën een niet-religieuze non-profitpelgrims-herberg te beginnen.

De thematiek

In *Reizen langs de Sterrenweg* doen ze minutieus verslag van hun belevenissen van de afgelopen twintig jaar. Want u begrijpt, er ligt een hobbelig en nauwelijks bewegwijzerd pad tussen zo'n ingeving uit 2002 en het moment dat je je eerste gast kunt begroeten.

Welke plek voelt goed? Waar is het betaalbaar? Werken de Franse ambtenarij en de elektriciën een beetje mee? Laat je je inkomsten over aan de goedgeefsheid van de logés of vraag je een vast tarief? Hoe stuur je je vrijwilligers aan?

Natuurlijk zit er van alles tegen (lekkage, bedwantsen), maar toch wordt L'Esprit du Chemin verbaasd snel een drukbezette herberg en internationale ontmoetingsplaats. Tot het succes het stel in 2013 boven het hoofd groeit. Het wordt steeds drukker en toeristischer op de *camino*, de pelgrims worden steeds veeleisender (Wat? Geen wifi? Geen bagagevervoer?) en ook het ijzeren dagritme breekt op. De zaak dus maar verkopen en loslaten? Het valt nog niet mee. Maar sinds 2014 drijven de schrijvers een nieuwe herberg aan een rustiger stuk van de *camino*, in de Morvan. En hebben ze weer tijd voor zichzelf, waarachtiger gastvrijheid en de naderende ouderdom.

Interessantste uitstapje

Wiertsema en Cuppen vertellen uiteraard het nodige over de geschiedenis van deze wereldberoemde, ooit zo christelijke pelgrimsroute, die tot voor kort ook een politieke betekenis had. Zo zou Sant Iago (de heilige Jacobus) indertijd postuum op zijn paard zijn geklommen om de islam uit Iberia te verdrijven. Ook spande generaal Franco hem tijdens de Spaanse Burgeroorlog

voor zijn katholieke strijdwagen. Die politieke lading is er inmiddels vanaf, net als traditioneel religieuze elementen als gebed en boetedoening: nog maar 17 procent van de huidige pelgrims gaat op pad om zijn geloof te belijden.

Tegenwoordig is het de gemiddelde caminoganger vooral te doen om zich individueel te 'herbronnen', 'thuis te komen bij zichzelf' en de ontmoeting met anderen. Of, in geval van Wiertsema en Cuppen, om de spirituele, 'diepe' ervaring van de zeven fasen ('etappes') van de Reis van Betekenis, die veel ruimte biedt voor voortekens, symboliek en eigen rituelen. Mooi voorbeeld van dat laatste: hun sympathieke gewoonte om op het hoofdkussen van elke nieuwe gast een briefje met diens naam erop te leggen, waardoor die zich ook in den vreemde gezien voelt.

Mooiste zin

'Wij gaan de weg niet zelf, de weg komt bij ons langs.'

Redenen om dit boek niet te lezen

Er zijn al heel veel boeken over de *camino* geschreven: Paul Coelho, Shirley MacLaine en Herman Vuijsje gingen Wiertsema en Cuppen voor en u kunt voor de NS-publieksprijs van dit jaar zelfs al op een geëngageerde thriller met die titel stemmen. Er zal inderdaad nog niet vaak door herbergiers over geschreven zijn en hun verhaal voegt zeker iets toe. Maar of de wereld nu zit te wachten op alle persoonlijke ontboezemingen, overwegingen en emoties uit dit wij-document?

Redenen om dit boek wel te lezen

Mocht u een van de 33.000 pelgrims zijn die de afgelopen twintig jaar te gast waren in L'Esprit du Chemin, of anderszins met het stel bevriend zijn, dan is dit natuurlijk een prachtig souvenir. Ook liefhebbers van het tv-programma *Ik vertrek* kunnen hun hart eraan ophalen.

Hulde verder voor de vormgeving van Astrid Sibbes: daar kunnen menige Facebookpagina en reisblog nog een pixel aan zuigen. Een aanstekelijk boek ook: mijn trekkersbenen begonnen prompt te kriebelen. Maar dat wordt dan toch eerder een stevig vijfsterrenommetje door de Achterhoek, Twente of Anatolië, want in de spirituele file naar Santiago heb ik, weet ik dankzij Wiertsema en Cuppen, echt niets te zoeken.

Marijke Laurens

'Grappige, mooie en trieste fragmenten uit de verslagen van het Libro de Oro.

Don Valentin geniet van zijn rondleidingen.

Periode 11   **2.696 pelgrims**

Als afsluiter van vandaag werden we rond elf uur nog onaangekondigd geconfronteerd met drie Bomberos die een gevallen vrouw van de berg hadden afgehaald. Annemiek heeft zich liefdevol en kordaat over haar ontfermd. Zoals Joke die middag gedurende vijf uur geen krimp gaf voor een Franse oma, wier kleinzoontje van zeven geen identiteitsbewijs had en derhalve het vroegere wereldrijk Spanje niet in mocht. Waar er in de Europese Unie dus toch wel degelijk grenzen bleken.

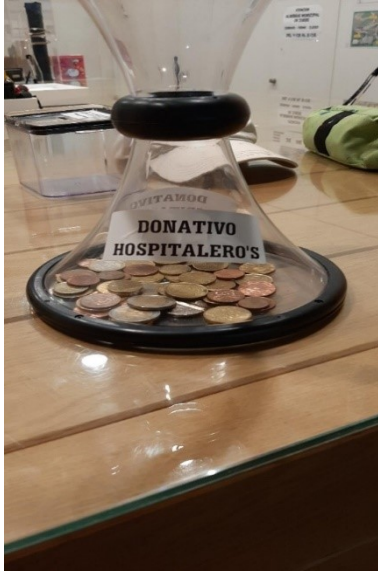
Maar dan die drie Spanjaarden, jonge kerels, die van alles weigerden te doen: de rugzak afleggen, het formulier invullen. Ongelooflijk eigenlijk, want de eerste dagen was uit de mond der Spanjaarden geen onvertogen woord genoteerd. Het zal wel niet aan het Spanjaardzijn gelegen hebben, maar aan het individuele egocentrisme van deze coños. Volgend jaar maar mee laten lopen in de encierra van Pamplona. Vlak voor de stieren uit. Dan kunnen ze jammeren.

Nu we het toch over verre volkeren hebben. Het ontbreken van een wezenlijk aantal Koreanen schijnt te maken te hebben met de sterk verhoogde prijzen van Corean Airlines. Wij vinden het prima dat de ecologische voetafdruk sterk verkleind wordt, al zijn het dan maar met kleine Koreaanse voetjes. Het is natuurlijk wel vervelend dat we al die rotkoffertjes missen moeten, al die ongelooflijk verwonderde ogen als we iets anders dan Koreaans spreken. Jammer voor ons.

Periode 12   **2.545 pelgrims**

Twee Amerikaanse jonge mannen komen berooid aan uit Saint-Jean-Pied-de-Port; de ene is zijn portemonnee kwijtgeraakt en de ander heeft alleen een creditcard op zak. Ze komen net van de Wereldjongerendagen in Lissabon waar ze zelf twee weken als vrijwilliger gewerkt hebben. Ze hebben veel was bij zich, maar verder geen geld om deze door ons te laten doen, dus ze zouden

nogal wat werk hebben met de handwas. Maar ja, deze sympathieke pelgrims die zelf ook als vrijwilliger inzet hebben getoond, raken onze gevoelige snaar, en dus hebben we de machines voor hen in werking gezet. Donativo, maar dan de andere kant op. De heerlijke linzensoep die één van onze Hospitaleros heeft gemaakt, hebben we ook nog gegeven. Gevoed en gepoetst kunnen ze de volgende dag weer verder op hun Camino.

De Jefe en zijn vrouw hebben een voetmassage-apparaat meegebracht, waar volop gebruik van wordt gemaakt. Bij het bankje tegenover de schoenenkamer nemen ze eerst wat schoorvoetend plaats, maar al snel verschijnt er bij iedereen een brede glimlach. Hun waardering laten de pelgrims blijken door hun gulle bijdrage aan de Donativopot.

De laatste volledige dag. Nog even flink aanpoten, en dan zit het er voor groep 12 bijna op. Een jongeman komt binnen, blijkt met vader te zijn. De vader reageert niet op het verzoek de rugzak neer te zetten. Op mijn vraag of hij zich wel goed voelt knikt hij. De zoon vult de formulieren in. De vader blijft afwezig staan en reageert amper. Ik ben vanwege de hitte een beetje ongerust over hem. Dan komt hij naar me toe en zegt een beetje houterig: "I have Alzheimer". Een zeer aangrijpend moment.

Gevestigde records deze veertien dagen:

Hoogste aantal pelgrims: 236

Grootste aantal wasjes: 26

Hoogste temperatuur: 40 graden

Jongste pelgrim: 7 maanden

Oudste pelgrim: 81 jaar

Periode 13   2.987 pelgrims

"Angel of the Camino" een eretitel voor hulp aan een Amerikaanse mevrouw die 2 brillen was vergeten mee te nemen na een koffiestop in Orisson. Telefonisch contact gehad met de herberg in Orisson, maar die weigerde om kledingstuk (was duidelijk van haar) mee te geven met bagage vervoer. Ook Marisol was verbaasd dat er zo werd gereageerd. De optie die overbleef was met een taxi naar Orisson en weer terug (€ 80). En dat heeft zij gedaan. Voordat ik me hier vervoegde, nam ik nog even - nou ja, even – het Handboek Soldaat - door en beving mij opnieuw een diepgevoelde verbazing: Hospitaleros investeren twee weken van hun tijd, betalen hun eigen reis, zijn een dag onderweg en accepteren vervolgens opgewekt dat ze zelf bepaald geen pelgrimsontvangst krijgen! Geen avondeten op de dag van aankomst, geen ontbijt op de dag van de overdracht. Zit daar iemand achter met zo weinig topografische kennis dat hij/zij/hen verwacht dat je 's morgens na het ontbijt vertrekt om je een uurtje later in Roncesvalles te melden? Geen tijd om het me af te vragen, want bevoorrechte ik kon me na een nachtje lekker slapen en een goed ontbijt op de camping in Espinal naar Casa Sabina begeven. Daar was het meteen raak: de overdracht, na een paraafje een zware sleutelbos omhangen, hesjes ophalen (in het mijne trof ik een theezakje aan dat het niet meer deed!)

en de eerste instructies in ontvangst nemen. Mijn hersenen maalden op volle toeren maar hadden daardoor ook iets van een centrifuge*: allerlei details zochten een weg naar buiten.

Als alle bedden zijn gereserveerd zijn altijd een aantal no-shows. Tot vandaag was ons niet duidelijk of verteld dat om ca 9:45 deze lege bedden uitgeven worden. Ook de vervanger van Marisol wist dat blijkbaar niet. Wij hebben dus om iets na 10 uur een mevrouw een bed gegeven. De Jefe werd om ca 00.15 gestoord door de bel en er stonden 2 voor de deur. En die konden we een bedje geven.

Voor mij was dit de eerste keer als Hospitalero in Roncesvalles. Doordat ik in 2014 en 2017 in deze herberg een onderkomen heb gehad wil ik energie terug geven aan dit fantastische project van het Jacobs genootschap.

Fijn om de vele pelgrims van over de hele

wereld een rustmoment te bezorgen na, voor de meeste, een lange intensieve wandeldag met onderweg veel bijzondere views door de Pyreneeën. Hiermee help ik mee om deze bijzondere herberg in stand te houden voor de toekomst.

Alle energie die we verbruiken krijgen we keihard retour door de vele fijne reacties en motivaties van de pelgrims.

Parallel zorgt de teamspirit van de Hospitaleros voor een fijne samenwerking.

Mijn motto:

WE GEVEN DOOR TE ONTVANGEN.

Periode 14   3.476 pelgrims

Een 51-jarige middelbare-school lerares uit Gujan City, gestart in Lourdes, denkt over 35 dagen in Santiago aan te komen. Ze heeft geen reserveringen gedaan. Bij elkaar is ze 60 dagen in Spanje, maar heeft een jaar vrij genomen. Ze zal heilige zaken bezoeken. Ze is van mening dat de meeste Koreanen op de Camino ontslag hebben genomen om de Camino te lopen. In Korea kan je maximaal een periode van 7 dagen vrij nemen. Zij is Katholiek en denkt dat de meeste Koreaanse Pelgrims katholiek zijn. Ze loopt alleen. Haar familie is erg trots op haar dat ze dat doet maar ook wel ongerust.

De Europeanen vindt ze vriendelijke mensen. Europa is voor haar artistiek met mooie oude plaatsen.

Korea is helemaal nieuw. Ze is op zoek naar haar inner self. Het leven in Korea is erg lastig en mensen zoeken rust. Zelf heeft ze ook een religieuze reden om de Camino te lopen.

Een Koreaanse vrouw van rond de 30 jaar, gestart in SJDPD, gaat de gehele Camino lopen en verwacht er 35 dagen over te doen. Ze heeft haar baan opgezegd, omdat ze niet verder wilde op de ingeslagen weg. Dit gaf haar de gelegenheid om de Camino te doen. Ze is eerst in Londen geweest en vloog daarna naar Bayonne/Biarritz. Het moment dat ze Bayonne bereikte was emotioneel. De tranen kwamen op en ze had het gevoel dat ze nu al haar doel had bereikt. Ze is in haar eentje gestart in SJDPD maar heeft snel aansluiting gevonden bij andere Koreanen. Ze hoopt gedurende de Camino ook andere nationaliteiten te kunnen ontmoeten, maar vindt die vooralsnog niet erg open. Ze zeggen hallo, maar dat is het dan ook. Ze had verwacht dat Europeanen wat meer open minded zouden zijn.

(note: dit was een heel knap meisje. Wellicht was dat de reden). Europa zelf vindt ze kalm en vredig, vergeleken met Korea.

De reden dat Koreanen naar de Camino komen (in general) is om te ontsnappen aan de druk in Korea. Dit begint al op school waar per dag van 9:00u tot middernacht moet worden gestudeerd. De reden dat Koreanen (zoals zichzelf) stoppen met hun werk is dat ze in eerste instantie bij hun beroepskeuze hun ouders hebben gevolgd. Als ze wat ouder worden gaan ze toch hun eigen idealen ontdekken. Op de Camino hopen ze hun droom te ontdekken (find their dream). Zijzelf heeft een jongere broer die de Camino heeft gelopen en die flink heeft aanbevolen.

De Camino is populair in Korea omdat er in de media veel aandacht voor is en vooral omdat er populaire boeken over zijn geschreven. Waarom Koreanen samen klonteren en weinig contact maken: Koreanen zijn van nature verlegen, bovendien is de communicatie met andere wandelaars lastig. Als er al Engels wordt gesproken, dan is het accent/uitspraak een sta in de weg. Toch heeft de Camino in Korea het stempel, dat je daar veel mensen ontmoet. Zelf hoopt ze heel erg op contacten met andere nationaliteiten. Haar familie is verontwaardigd en ongerust dat ze in haar eentje de Camino gaat doen. Dat geldt zeker voor haar verloofde. Zelf hoopt ze haar nieuwe leven te ontdekken.

Waarom zijn het vooral oudere Koreanen die problemen krijgen op de route: Koreanen op leeftijd zijn niet gewend aan tegenspraak (eigenwijs????) en doen wat ze zelf willen. Ze verwachten de flexibiliteit vooral van een ander. Het zijn vooral gepensioneerden en oudere echtparen die de Camino doen. Starting a new life. Haar schoonmoeder, die als onderwijzeres langere vakanties had, heeft hem 2 keer gedaan.

Waarom het geboortecijfer zo laag is in Korea? Voor haarzelf: ze wil zelf dingen blijven ervaren. Voor een kind moet je minimaal 10 jaar zorgen en daar ziet ze tegenop. No time left. Haar moeder pusht een beetje en zegt dat bij de geboorte van een kind, je leven verandert en mooier wordt. Ze weet het nog niet!

De wonderbaarlijke ontmoeting met Acacio, de herbergvader van Refugio Acacio y Orietta uit Vitoria de Rioja. Hij is een fietsproject vanuit Roncesvalles gestart. Acacio is de vriend van Paulo Coelho. Toeval?

Er is enige consternatie over het gebruik van de spullen voor het schoonmaken van de overloop. Vele jaren gebruikten we de ruimte van Pablo waarbij de sleutel op de rand van de deur lag.

's Avonds tegen een uur of acht arriveren 14 jeugdige Koreaanse jongens en meisjes. De begeleiding is niet veel ouder. De herberg is vol en taxi's zijn niet voorhanden. Maarte en Joop brengen zodoende het 16-tal naar de camping en Hostal Haizea tegen taxi-tarief.

Dit is al eerder gebeurd deze periode, maar Don Bibiano heeft gezegd dat het niet is toegestaan i.v.m. verzekeringen.

Tegen 3-en staan we oog in oog met een geestelijke uit Zug, Zwitserland. Hij is dit jaar gestart in Cahors. Hij draagt een witte pij en loopt op bloten voeten. Als we in gesprek gaan, blijkt dat hij toch wel op bergschoenen loopt alleen deze waren nu zeik en zeik nat. Hij vertelt aan de Mostrador dat hij nergens heeft hoeven te betalen waarop een pelgrim roept “ik betaal graag voor deze man”. Een mooi gebaar. Of hierover afspraken zijn met het Colegiata is ons niet helemaal duidelijk.

Periode 15 2.700 pelgrims

Er kwam een Engels stel binnen dat zo aan het wankelen was dat een van onze Hospitaleros te hulp schoot. Zij kon echt niet verder meer. Stapje voor stapje werd zij naar binnen geleid. Na een bak thee en wat zoets, kon ze verder naar de slaapzaal. Natuurlijk met de lift.

Tot laat hebben we moeten wachten op een Slowaak die in het donker de berg was afgelopen en in La Posada aan kwam sukkelen. Hij bleek total-loss, kon geen pap meer zeggen en nadat hij dik na sluitingstijd was ingeschreven is hij met kleding en al op bed geploft en meteen in slaap gevallen.

Om 11.00 uur hebben we een meeting met Marisol. Een nieuwe vorm van communicatie. Niet achteraf pruttelen, maar meteen zeggen wat er verbeterd kan worden.

Een paar dingen dat zij onder onze aandacht wil brengen. De voordeur bij de Mostrador moet altijd open blijven en ook de deur naar de Mostrador ook graag open, omdat zij het anders te benauwd krijgt. Te veel lawaai prefereert zij boven het gebrek aan frisse lucht. Zuriñe, degenen die haar vervangt, daarentegen wil dit juist niet en wenst graag te werken met dichte deur. Flexibel zoals de groep is, zullen zij hier rekening mee houden. Er wordt niet consequent omgegaan met de formulieren die ingevuld moeten worden voor de statistieken. Dat had zij goed gezien, omdat de nieuwelingen hierover niet goed waren geïnformeerd, is dat in het begin niet goed gegaan. Verder vroeg zij ons nederiger te gedragen naar de Spanjaarden. Haar uitleg ging gepaard met spastische bewegingen, alsof jij je broek moest uitdoen. Dit schijnt een Spaanse folklore te zijn. Grappig om te zien en haar voorstelling was uitermate goed bedoeld, maar kon niet voorkomen dat de in eerste instantie gniffelende groep 15 het uitbarstte van het lachen. Maar goed, de boodschap was duidelijk en we gaan daar aan werken. Maar houden onze broeken aan.

Er komt een leuke groep Nederlandse VWO-ers binnen. De school heeft het zo georganiseerd dat er elk jaar een stukje gelopen wordt. Ze zijn zeven jaar geleden begonnen in Vezelay en elke keer met andere leerlingen. Een rustige spontane groep die benieuwd is wat wij hier allemaal doen.

Twee meiden uit Israël kwamen, nadat zij bedden hadden toegewezen gekregen, weer obstinaat terug. Zij sliepen naast twee bonken van ruwe kerels die overal – en ook op hun bed – spullen hadden uitgesteld. En eerlijk is eerlijk, die heren stralen nou niet echt een sfeer van genoeglijkheid uit. De twee dames voelden zich niet veilig en wilden weer weg. Aangezien wij niet in staat waren te ruilen, wilden zij hun geld terug om hun slaapplaats elders te zoeken. Dat werd het hotel waar zij in een gerieflijke kamer kunnen slapen met een deur waarop twee dikke sloten zitten. Wij zijn benieuwd hoe zij de rest van de Camino gaan ervaren.

Vanochtend een bijzondere ontmoeting met een Duitse pelgrim vol tatoeages. Een bonk van een kerel. Op zijn ene arm had hij aan de buitenkant een klok met het jaartal 2015. Daaronder een fles wodka en weer daaronder draden die leiden naar een marionet. "Kijk", zegt hij, "die marionet ben ik. Afhankelijk van 2 flessen wodka per dag". Hij draait zijn arm om en we zien daar een naam Birgit staan. "Dat is de naam van mijn vriendin, die nooit heeft gezegd dat ik verkeerd bezig was. Wel heeft zij gevraagd hoe zij mij kan helpen. Door haar steun ben ik sinds 2015 van de alcohol af. Dat is pas echte liefde". Niet alleen zijn ogen worden vochtig maar ook die van onze Hospitalera die hij even stevig omhelsde. "Ja, dat is pas echte liefde", herhaalde zij.

Vondst onder de bedden.

Paniek! Klaas is meel wezen kopen om pannenkoeken te bakken. Tijdens eten is hij stil, hij hoort ons duidelijk niet. Wel verdraaid, is hij zijn gehoorapparaat weer kwijt. Gelukkig heeft hij 's middags vrij, dus hij stapt op de motor en ja hoor! Op de parkeerplaats, waar hij zijn helm heeft afgedaan, vindt hij het terug. Mazzelaar? Antonius? Jacobus? Of gewoon geluk en goede ogen?!

Overigens was hij het al eerder kwijt, maar toen had Pablo het doosje aangezien voor

een muis van de computer....

Periode 16 1.706 pelgrims

Thuiskomen, zo voelde het. Toch is het elk jaar ook weer anders. Wat doen al die was rekjes in de gang? En de tafel met weggeefspullen... mag die hier ineens weer staan? Leuk! Meteen een soort minibibliotheek. Zodra we het rijk alleen hebben worden de rekjes naar de kelder gebracht. Weg ermee, oordelen we, geen gezicht! En dan zitten we meteen midden in het werk. Een grote groep Koreaanse pelgrims, heel veel was, een storing bij een van de drogers, pelgrims die dingen kwijt zijn, op het verkeerde bed liggen, hun locker niet kunnen gebruiken, de schuurdeur die er volledig uit blijkt te liggen, het deurscharnier van de huiskamer dat ernstig versleten blijkt, de zure melk in de koelkast en de verrotte sla...

Heerlijk dat er zoveel verschillende dingen zijn om ons druk over te maken.

We hadden met een paar erg ongelukkige Koreanen te maken. Nr. 1 had voor gisteren gereserveerd maar kwam niet opdagen. Zijn vlucht was 30 uur vertraagd, dus kwam hij vandaag. Moest hij opnieuw voor zijn bed betalen? Dat had hij immers al gedaan. Oké streek Marisol met de hand over haar hart. Je krijgt een bed, maar de tickets voor het eten moet je opnieuw betalen. Nr. 2 kwam aan en vroeg of hij zijn bagage kon krijgen. Normaal gesproken geen punt, hoewel het slot van het hok een crime is. Echter, deze pelgrim had niet betaald voor het vervoer en de vervoerder had zijn bagage daarom niet afgeleverd. Om 5 uur vanmiddag zou hij terugkomen en als de pelgrim dan alsnog betaalde kreeg hij zijn bezittingen terug. Het betaalverhaal was niet begrepen, de pelgrim had dit niet opzettelijk gedaan en o o, wat duurde het wachten lang! Alles kwam goed en de les is geleerd.

Nog een ongelukkige pelgrim moest op zoek naar een ander onderkomen omdat zijn prachtige

Dalmatiër hier niet mocht slapen. Gelukkig stonden daar heel veel blij, tevreden, gelukkige en probleemloze pelgrims tegenover.

Een Koreaanse, gekleed in het zuurstokroze met citroengeel, zocht haar bagage en vond die met behulp van een Hospitalera in het bagagehok. De bagage bestond uit een enorme rolkoffer die daar mocht blijven staan en een rugzak van enige afmeting. De vervoerder had duidelijk gemaakt dat hier twee keer voor betaald moest worden. Ze had er dus nog een extra bagageticket voor nodig. De spraakverwarring die dit opleverde werd creatief te lijf gegaan met een speciaal voor dit doel door haar aangeschafte "machine". Zij sprak Koreaans in "de machine" en de Hospitalera hoorde de vraag in het Engels. Bij het antwoord ging het omgekeerd, precies zo. Ze waren beiden heel blij met de soepele communicatie die het gevolg was. "152 languages", riep ze blij! Wat een mogelijkheden.

Een vreemde snuiter (sorry, maar even voor het begrip: type dakloos en verslaafd) komt een stempel halen en moet daarvoor een formuliertje invullen. "I can't read this", zegt hij, "Can I use your glasses?". De Hospitalera geeft haar bril (waar hij niets mee ziet) en krijgt hem heel snel terug. Ha, ha! Gauw het blaadje ingevuld, tijd voor de volgende vraag, in het Duits nu: Ich wol etwas kaufen, ist hier auch ein Supermarkt? Ja zeker, zeggen we, in Burguete, dat is 3 km verderop. Oké, dan liet hij z'n spullen liggen, hij ging naar de winkel. Hij wilde naar de mis, dus hij kwam zeker terug, ook al ging hij hier niet slapen. Na anderhalf uur was hij er weer, bloedverontwaardigd en met een paar pilsjes in zijn handen: de supermarkt was dicht en wij hadden hem 6 km voor niets laten lopen, was dat nou Christelijk? Het leek nergens op Zwalkend verdween hij richting kerk. Bij de vredewens wankelde hij door de kerk en gaf iedereen een hand. Daarna kwam hij ons nogmaals vertellen hoe onchristelijk we hem behandeld hadden. Om 10 uur sloten we de deur. Zigzaggend taaide hij af. Geen idee waar hij gebleven is, of waar hij overnacht heeft.

Periode 17   796   pelgrims in de eerste 12 dagen

Zoals meestal ook gebeurt, komen de aandachtspunten in de avond, 1 mevr. gaat 5 kamers verder liggen in een onderbed, 2 dames uit 1 ruimte moeten boven slapen maar willen een onderbed, deze worden allemaal tevreden gesteld maar kost weer praten en energie, vlak voor 10 uur horen we tijdens onze sanitaire ronde veel lawaai uit de toilet op de begane grond komen, er is iemand bezig om de hele grote toiletrol leeg te trekken en deze in haar natte schoenen te proppen en deze proberen droog te laten worden voor morgen, dat ze al het papier voor de volgende toiletganger opmaakt, komt niet in haar op. Ze wordt dan ook hierop aangesproken maar snapt het niet, haar schoenen moeten toch droog zijn morgen.

Oké, dit is ook weer opgelost door de toiletdeur maar op slot te gooien tot de dame naar bed is gegaan en dan openen we de deur weer.

Het begint vandaag al heel vroeg, een man uit de Filipijnen loopt, na ja, lopen kun je het niet noemen, over de binnenplaats. Later blijkt dat hij met de taxi vanuit Val Carlos is gekomen en hij wil om half 10 al een slaapplek hebben. Dat kan dus nog niet, de hele dag loopt hij een beetje om ons heen, gaat naar binnen maar heeft geen cash, alleen een creditkaart. Dus naar het hotel om daar te pinnen.

Om het verhaal niet te lang te maken, hij loopt en ligt de hele dag in de Albergue. De volgende morgen komt ie bij ons om een taxi te regelen naar Zubiri, hij heeft ook geen telefoon bij zich. Alles geregeld en hij kan nu om half 10 worden opgehaald, Snappen jullie of snappen wij het, ik in ieder geval niet. Wat doet z'n iemand op de Camino en wie laat hem gaan uit zijn eigen land?

Gisteravond nog een akkefietje met een Frans sprekende dame die zonder ons te bevragen besloot van 123 te verhuizen naar 161. Hans maakt ze vriendelijk doch indringend wakker. Ze heeft last van 'vertige', zegt ze ons. Niet zonder ons van bed verwisselen en van 'vertige' hebben we nog nooit gehoord. Houdt ze ons voor de gek? We zullen het nooit weten, dat hoeft ook niet omdat we de veiligheid van alle pelgrims als uitgangspunt nemen. Concreet: dat we bij calamiteiten altijd via de combinatie bednummer en persoon weten hoeveel pelgrims, welke pelgrims op welke locatie in de Albergue te vinden zijn. Overigens maakte een andere pelgrim gisteravond op dat moment dankbaar gebruik van Hans en mijn aanwezigheid op de eerste verdieping. Hij had zijn knie bezeerd en met een pijnlijke knie een bovenbed beklimmen en de volgende ochtend verder moeten lopen is geen pretje. Mag ik alsjeblieft een laag bed? Kijk, dat is wat we bedoelen met overleg en communicatie. Natuurlijk, dan vinden we een oplossing en geven de man een nieuw bed(nummer).

Vanavond maak ik soep van de komkommers, aardappel en juinen. Ik bestel 3 komkommers, dan krijg je er 8. Sommige boodschappen (bestelling op maandag en donderdag) krijg je in meervoud geleverd. Levert soms wat hilariteit op. Vandaar de komkommersoep. Zo maken we de aanwezige voorraad kleiner, worden de kasten leger en werken we gezamenlijk naar Le fin de saison / el final de la temporada.

Thomas meldt zich. Grote stevige Ier. Bezweet. Onze Jan zou zeggen: pannenkoeken onder zijn oksels. Hoe een grote stevige Ier klein, bescheiden en afhankelijk kan zijn. Hij heeft geen cash, en hij heeft voor het vinden van zijn bednummer het ticket van gisteravond gebruikt. En meldt dus in paniek dat zijn bed bezet is. Ik stel hem op zijn gemak: ga eerst douchen, was letterlijk en figuurlijk alles van je af en kom dan weer. Je zult ervaren hoeveel frisser je zult zijn. "Come here", zegt hij, de grote Ier, "I'll give you a big hug". Nou hoeft dat niet per se maar is ontzettend begrijpelijk omdat ik ook zelf heb ervaren en gevoeld hoe het is om van lange stoere man een afhankelijk mens te zijn.

Vandaag 10 reserveringen, eigenlijk 11.

Met 1 hond. Deze mag niet in de Albergue. De hond blijft buiten. Dat lijkt lastig voor de hond én voor zijn baas. Beiden zijn gehecht aan elkaar, zijn onafscheidelijk over de Pyreneeën gewandeld en vanavond en vannacht is het plots gescheiden van elkaar. Hoe zou jij het vinden om zo plots buitengesloten te worden? Doet me terugdenken aan mijn Camino in 2010. Een van mijn medewandelaars die dag zegt de volgende ochtend, voor mij helemaal onverwacht, ik loop niet met je, ik ga liever alleen verder. Het gevoel van te worden buitengesloten. Zoals de hond. Ik denk dat ik de hond vannacht stiekem binnenlaat.

MARISOL GOIKOA 24 AÑOS TRABAJANDO EN EL ALBERGUE DE RONCESVALLES

“Termina un Camino y comienza otro más bonito”

¿El Camino de Santiago afronta este mes de octubre su final de temporada o un punto y seguido? Después del puente del Pilar termina un Camino y comienza otro más bonito. En mi opinión, el más auténtico.

¿Y qué sucede?

A partir del uno de noviembre cerrarán el tramo de Lepoeder por el monte y desviarán a los peregrinos por la carretera desde Valcarlos. Entonces, en Roncesvalles abriremos otro albergue, más pequeño y austero, con 30 plazas, y nos convertiremos en un diván.

¿Un diván?

Sí. El caminante de otoño e invierno busca la soledad. Su perfil es diferente respecto al del resto del año. Son más pacientes, caminan sin prisa, les gusta detenerse, ob-

servar, conversar a fuego lento. Me gusta su autenticidad.

¿Cuántos peregrinos han pasado por Roncesvalles?

Desde el 1 de enero hasta el 15 de octubre han sido 47.384 peregrinos. (2.241 más que el año pasado).

¿Qué tipo de viajero se está encontrando tras la pandemia?

Es un peregrino muy distinto. Menos conformista. Al menos en este tramo del recorrido, al inicio, porque más adelante, según nos dicen, la gente se va transformando. Quizá por el cansancio. El propio camino te va limando.

¿Cuántos países ha recibido Roncesvalles este año?

Principalmente de España (más de 9.000), luego Francia (más de 6.000), Estados Unidos (más de

5.000). Del sur de Corea han sido más de 3.000. Y hemos tenido un montón de australianos. También grupos de taiwaneses, un peregrino de Brunéi, otro de Eritrea y uno de Laos. Hemos recibido gente de Israel, Kazajistán, Namibia, Nepal, Benin, Bosnia, Ucrania...

¿Por qué hacer hoy el Camino?

Algunos vienen por moda y otros porque quieren disfrutar de unas vacaciones más baratas. Los que vienen de lejos suelen atesorar razones espirituales. Necesitan tomar una decisión.

¿Cómo ve el Camino?

Lo veo cambiado. Quizá porque los peregrinos son más modernos. No sé. Lo primero que preguntan es si hay wifi. Y se enfadan si se pierde la señal (sonríe).

Marisol Goikoa y los seis hospitaleros holandeses que han ayudado a los peregrinos estas dos últimas semanas: Marc, Bert, Tijmen (en el centro, el más alto), Margreet, Corry y Hans.